

26.03.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite

Asia

AT Häme: Lausunto Taiteen edistämiskeskusta koskevasta uudistuksesta

Hämeen taidetoimikunta kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto suomalaisen taiteen edistämisen järjestelmän kannalta hyvin kauaskantoisesta asiasta. Hämeen taidetoimikunta haluaa huomauttaa lainvalmistelijoita seuraavista asioista:

- 1) On tarpeellista säätää uusi laki taiteen edistämisestä ja sinänsä ajatus uudesta virastosta on hallinnollisesti hyvä. Tarvitaan järjestelmä, jossa eri toimipisteiden ja keskusviraston yhteistyö on suunnitelmallisempaa ja jossa luottamuselinten ja viraston työnjako täsmennetään.
- 2) On tärkeää, että uudessa Taiteen edistämiskeskuksessa on edelleen 13 alueellista asiantuntijaelintä, jotka myöntävät apurahoja ja palkintoja sekä osallistuvat oman alueensa taiteen edistämisen suunnitteluun ja sen toteuttamiseen.
- 3) **Ehdotus käytettävistä nimikkeistä:** alueellisen vertaisarviointiryhmän sijasta on syytä käyttää vanhaa nimeä **alueellinen taidetoimikunta** ja taidekoordinaattorin sijasta nimeä **aluetaitelijat**. Tämä nimike kertoo asianmukaisesti sen, että kyseessä on taiteen lähtökohdista tehtävä työ, ei taiteen ulkopuolelta.
- 4) Kun aluetoimipisteiden määrää ja sijaintia mietitään, pitää muistaa se, että taiteen edistämisen palvelut edellyttävät läheisyysperiaatteen noudattamista. Taitelijoilla pitää olla subjektiivinen oikeus saada Taiteen edistämiskeskuksen palveluja omassa maakunnassaan.
- 5) **Muutos § 1: Taiteen edistämistä varten on Taiteen edistämiskeskus. Kulttuurin edistäminen taiteen lähtökohdista on viraston tehtävä siltä osin kuin se ei kuulu muun viranomaisen tehtävään.** Sana kulttuuri tulisi poistaa ensimmäisestä virkkeestä, koska viraston tehtävä on taiteen edistäminen. Sama muutos tulisi tehdä myös muihin kohtiin, jossa käsitellään viraston tehtäviä.
- 6) Alueellisen taidetoimikunnan tehtävänä tulee olla myös pykälän 3 tehtävä 3: **edistää taitelijoiden toimeentuloedellytyksiä**
- 7) Nykyisen järjestelmän erinomainen osa on hienosti alueellista taidetta palveleva läänintaitelijajärjestelmä. Nimikettä ja työsuhdetta voidaan muuttaa, mutta edelleen alueellisten asiantuntijaelimien tulisi sekä valita aluetaitelijat että ohjata heidän työtään ottaen opetus- ja kulttuuriministeriön strategiat huomioon. Alueellisella taidetoimikunnalla pitää olla myös oma budjetti, jolla se pystyy itsenäisesti ohjaamaan aluetaitelijoiden kehittämishankkeita. **Pykälään 7 §**

lisäys: 4) esittää Taiteen edistämiskeskukselle nimitettäväksi alueellista taiteen edistämistyötä tekevät aluetaiteilijat ja lisäys 5) edistää taidetta omalla alueellaan.

- 8) Pykälän 7 § perusteluissa oleva alueellisen vertaisarviointiryhmän tehtävä keskittyä uransa aloitteleviin taiteilijoihin on huono. Alueellisen vertaisarviointiryhmän työskentelyapurahat ovat aina olleet ja niiden pitäisi jatkossakin olla muuta apurahoitusta täydentäviä apurahoja. Sen tärkein tehtävä on turvata taiteellisen työn mahdollisuus eri puolilla Suomea – ei vain tietyn ikäisten tai uransa tietyssä vaiheessa olevien taiteilijoiden. Alueelliset vertaisarviointiryhmät toimivat ennen kaikkea turvaverkkona järjestelmässä muuten tunnistamattomaksi jääneelle taiteelle. Perusteluihin lisäys: **Alueellinen vertaisarviointiryhmä päättää itse myöntämiensä työskentelyapurahojen kohdentamisen.**
- 9) Taideneuvoston kokoonpano on liian suppea. Laajempi kokoonpano varmistaisi moniäänisyyden ja alueellisen kattavuuden. **Pykälän 5 perusteisiin muutos: taideneuvoston muodostaisivat puheenjohtaja ja enintään 11 muuta jäsentä ja kullakin varajäsen. Taideneuvoston toimikauden pituus olisi kolme vuotta.**
- 10) Koko järjestelmän kantava Arm's length -periaate on vaarassa romuttua, jos Taideneuvoston valinta sidotaan vaalikausiin ja nimityksiä ei sidota ehdotettuihin jäseniin. Nykyinen kolmivuotinen kausi on parempi kaikkien valittavien luottamuselinten osalta: silloin myös ammattitaiteilijoiden on helpompi sitoutua työhön, kun he eivät joudu liian pitkäksi aikaa itse olemaan hakematta apurahaa.
- 11) Taideneuvoston sekä valtakunnallisten ja alueellisten vertaisarviointiryhmien jäsenet pitää nimetä niistä henkilöistä, joita taiteilijayhteisöt ja -laitokset esittävät. Muutos 5 §: **Taideneuvoston puheenjohtajan ja muut jäsenet nimeää opetus- ja kulttuuriministeriö taiteen ja kulttuurin keskeisten järjestöjen ja laitosten esittämistä henkilöistä.** Muutos 6 §: **Valtakunnallisten vertaisarviointiryhmien puheenjohtajan ja muut jäsenet nimeää Taideneuvosto taiteen ja kulttuurin keskeisten järjestöjen ja laitosten esittämistä henkilöistä.** Muutos 7 §: **Alueellisten vertaisarviointiryhmien puheenjohtajan ja muut jäsenet nimeää Taideneuvosto alueen taiteen ja kulttuurin keskeisten järjestöjen ja laitosten esittämistä henkilöistä.** Jäseniä esittävät tahot ja ehdotukset tulee olla julkisia.